

POPOLUŠKA AKO ARCHETYP KREŠŤANA?

406/2015

www.inky.sk

2. 11. 2015

dva svety – prienik – ponuka a intrigy – zvažovanie – rozhodnutie – svadba – milovať, ale ako? – a kde?

Róbert Bly vo svojej rovnomennej knihe dospel k záveru, že príbeh Železný Ján v sebe obsahuje archetyp muža a jeho osobnostnej cesty a výzvy samého života. My zase môžeme povedať, že rozprávková Popoluška – hlavne v tej podobe, ako ju poznáme u nás, v Česku a na Slovensku – je archetypálnou postavou, symbolicky naznačujúcou príbeh a cestu zbožštenia človeka. A to veľmi efektívne. Takže sa poďme pozrieť na jej príbeh! Tu je:

Bola raz jedna sirôtka a nemala nikoho, len neboráka otca horára, lebo jej chudinka matka zomrela. Teraz bola biedna, ale keď sa otec onedlho oženil, bola ešte biednejšia. Macocha mala tiež dcéru v tých rokoch ako naša sirota a obe boli mrhavé, zle jej robili, ako len vedeli. Sirota bola krásna ako jarná ruža, a to najmä macoche oči klalo, lebo jej dcéra bola mrzká. Od zlosti začala vymýšľať, ako by jej len ublížila. Raz v sobotu bola veľká hostina a všetky dievčatá sa ta poberali, len macocha nechcela sirotu pustiť, že čo by ona tam robila, aby vraj len doma ostala. – Ani sa mi nepohneš odtiaľto, ty Popoluša, veď by si mi len na hanbu bola, – hundrala macocha. – A všetko mi poriadíš a ešte čo ti dám, urobíš! Tu vezme mericu hrachu a mericu šošovice, vysype na hromadu, zmieša a káže jej, aby to pekne čisto prebrala, kým sa vrátia, lebo inak bude zle. Macocha s dcérou sa vyfintili, ako vedeli, a odišli. Popoluške bolo smutno, nevedela si rady s toľkou hrbou miešaniny a dala sa do plaču. Vtom ju počuli dva holúbky. Prileteli na oblok, zadobkali a spýtali sa jej: – Čože tak plačeš, Popoluška? – Ach, – povie ona, – macocha ma nepustila na tanec, a dala mi ešte túto miešaninu rozobrať na čisto, aby ani zrnko šošovice v hrachu nezostalo. Ja to nemôžem tak chytro spraviť a macocha ma zbije, keď sa vráti. – Neboj sa, dievčička, – povedia tie holúbky, – ale počuj, čo ti povieme. Donesieme ti oriešok, ty si ho otvor, nájdeš v ňom šaty, oblečieš sa do nich a choď na tanec! My ti zatiaľ všetko popreberáme. Aleže nepovedz nikomu, kto si, odkiaľ si! Keby ťa macocha alebo sestra chválili, nedaj sa im do známosti, ale utekaj domov, prv ako pôjdu ony. Dievča sa im poďakovalo a poslúchlo. Vytiahlo z orieška šaty biele ako ľalia, oblieklo sa a bežalo. Všetci sa už veselili, tancovali, ba aj sám mladý knieža prišiel na tanec. Ako sa ukázala Popoluška, knieža ju hneď pojal do tanca a viac z nej oka nespustil, iba s ňou sa zvrátil. Len to ho mrzelo, že nechcela povedať, kto je, odkiaľ je. Tancovali skoro do svitu, ale nad ránom sa Popoluška vykradla von a hybaj! bežala domov. Príbehla domov a tu už všetko bolo na mieste, hrach a šošovica prebraná. Holúbky vzali len šaty v orieškovej škrupine a už odleteli, ktovie, kam sa podeli. Ledva sa im Popoluška stačila poďakovať. Zanedlho prišla i macocha a sestra a tu sa mala Popoluška čo napočúvať o akomsi neznámom utešenom dievčati, čo sa nielen všetkým, ale aj samému kniežaťu tak zapáčilo, že s druhou ani tancovať nechcel. Od toho tanca nemal knieža pokoja, čo len vždy o tom rozmýšľal, ako by tú neznámu našiel. Čoskoro bola zase hostina a knieža sa len ta zberal. Macocha i jej dcéra sa ešte väčšmi vyfintili, na tanec sa brali, a keď sa naň pýtala aj Popoluška, okríkla ju macocha: – Veď ti ja dám, ty škrata! Doma budeš sedieť, ani sa nepohneš od pece. Za takú ohyzdu by som sa musela len hanbiť! Potom vzala mericu prosa a mericu maku, dobre to všetko zmiešala, vysypala na stôl a povie Popoluške: – Toto mi preberieš, kým sa vrátime, lebo ti bude beda! Všetci odišli, len biedna sirota zostala doma plakať. Zle sa jej preberalo, nuž dala sa do plaču a zafňukala: – Ach, mať

moja, mať moja, čože si ja počnem! Nestačila to ani vyriecť, už sedeli na obloku holúbky. Popoluška sa veľmi zaradovala, keď ich zase zazrela, otvorila im oblok a holúbky jej poznovie doniesli orech a v ňom ešte krajšie šaty ako minule. Naradovaná Popoluška vezme šaty, oblečie sa. Radosť bola na ňu pozrieť. Ak bola po prvý raz krásna, teraz bola ešte krajšia. Keď sa zjavila na hostine, všetci sa iba na ňu dívali a knieža z nej oka nespustil. Ani teraz mu nechcela prezradiť, kto je, odkiaľ je, a nad ránom sa mu chytro vyšmykla a hybaj! domov. Tam sa do starých šiat preobliekla, holúbkom, čo zatiaľ pekne-rúče mak od prosa popreberali, sa poďakovala, a ledva holúbky odleteli, už tu bola macocha s dcérou. – Či si popreberala? – opytuje sa jej hneď. – Popreberala. Stará sa čudovala, ako to mohla tak chytro urobiť, ale nepovedala nič, len začala tú krásnu tanečnicu chváliť. Knieža bol smutný-neveselý, že sa nemohol nič dozvedieť o tej peknej dievke. 'Ale, po tretí raz mi už veru neujde,' pomyslel si. Na tretiu sobotu, keď bola hostina, macocha kázala Popoluške doma zastať, vzala mericu múky, mericu popola, zmiešala všetko do kopy a naručila jej to na čisto prebrať, kým sa nevráti. 'Veď ty teraz neujdeš mojej metle,' pomyslela si macocha a odišla. Smutná Popoluška už iba holúbky vyčakúvala, lebo vedela, že by sama múku od popola nemohla oddeliť. A holúbky, veru, aj prišli a doniesli ešte krajšie šaty ako dosiaľ. Celá sa v nich naša Popoluška ligotala. Holúbky jej zase prikázali, aby nikomu nezradila, kto je, odkiaľ je a žeby ešte pred macochou prišla domov. Ako prišla Popoluška na tanec, knieža sa len okolo nej mal. Ale darmo ju z očí nespustil, Popoluška sa mu nad ránom stratila a hybaj! bežala domov. Lenže knieža figliar dal predto dvere smoly vyliat' a na tú smolu sa prilepila Popoluškina črievička. Čo mala chud'á robiť? Nechala ju tam a bežala ďalej, aby ju len macocha nezastihla. Chytro sa preobliekla, holúbkom poďakovala a už tu bola aj macocha. – Či si všetko prebrala? – skríkla hneď odo dverí. – Prebrala, – riekla Popoluška ticho. Darmo sa pajedila macocha, robota bola krásne porobená. Nuž o chvíľu začne rozprávať, čo sa prihodilo tej peknej paničke, ktorá ustavične s kniežaťom tancovala. Kto bol radšej ako knieža, keď našiel črievičku? Hneď poslal svojich najvernejších vojakov po okolitých zámkoch hľadať dievčinu, ktorá tú črievičku stratila. Keď nič nenašli, pobrali sa hľadať po dedine z domu do domu, ale nikde nenašli dievča, čo by mohlo obuť stratenú črievičku. Všade pochodili, ale darmo, až naostatku prišli aj k nášmu horárovi a spytujú sa macochy, či má dievčence. – Mám, jednu, – odpovie táto, lebo pred chvíľou Popolušku na pôjd pod koryto schovala, aby ju vojaci nevideli. Vojaci hneď kážu privliecť macochinu dievku, žeby si obula tú črievicu. Keď macocha videla, že je črievica maličká, odrezala chytro v kuchyni dcére kus päty, zalepila jej ju masťou zo živého striebra, obviazala a potom dcéru priviedla. Vojaci probujú a hľa! dcéra topánku horko-ľazko obula. Nevidelo sa im, že majú takú špatu zaviesť kniežaťu, ale čože mali robiť? Topánku obula a matka dievku hneď vystrojila, nuž museli ju vziať. Popoluška zatiaľ na pôjde pod korytom žalostne plakala. Keď ju počul kohútik, zaletel do pitvora a zakikirikal: – Pekné dievča pod korytom a pľuhavé v črievici! Stará ho hneď vyhánala: – Tento kohútisko mi vždy toto kričí! Heš von, heš! Vojaci sa divili, čo to za kohúta má, ale stará ich ošudila: – Ach, veď to mu chlapci jazyk podrezali a naučili ho iba toto kričať. Keď viedli macochinu dcéru do koča, kohút zase zakričal: – Pekné dievča pod

korytom a pluhavé v črievici! Predsa sa im to čudným zdalo, zastali a kohút zase svoje nôti: – Pekné dievča pod korytom a pluhavé v črievici! Vojaci už nebrali vec na žart. – A kdeže máte to koryto? – spýtali sa dievky. A tá vyhlíkla: – Nuž kdeže by bolo? Na povale. Darmo tajila macocha, že koryto nemá, lebo sa jej rozštíepilo, vojaci hneď vybehli na povalu, vidia tam koryto, zdvihnú ho a nájdú pod ním uplakané dievča. Naskutku macochinmu dievčaťu topánku vyzuli a krásnej Popoluške ju obuli. Ako tú špatu vyzuli, vidia, že pod obvazom má kus päty odrezanej a od bolesti na raty kričí. Ale Popoluške bola črievička ako uliata. – No, – vravia vojaci, – ty si tá, ktorú náš pán hľadá, a nie iná. Darmo sa macocha durdila ako morka, Popolušku zaviezli do zámku a knieža hneď vystrojil svadbu a veselie. Aj otca pojala Popoluška do zámku a tam si všetci šťastne žili a bolo im dobre.

(videorozpravky.sk).

A teraz si poďme pozrieť Popoluškin príbeh v jeho najzákladnejších črtách (s prihliadnutím k jeho nesmrteľnému filmovému spracovaniu *Tri oriešky pre popolušku!*)

HORÁREŇ

Predstavuje náš svet, v ktorom žijeme.

ZÁMOK

Predstavuje Nebo. Je to aj v rozprávke svet vysoko nad svetom bežných „smrteľníkov“, či už ohľadom kvality života, luxusu, bohatstva a zábavy, ale aj ohľadom moci, ktorú Zámok má nad podhradím, panstvo nad svojimi poddanými, ktorým vládne.

KNIEŽA (resp. KRÁĽ)

Predstavuje Pána Boha. On je ten, kto vládne, zvrchovane, slobodne, vyvýšený nad všetkých ostatných a všetci ostatní podliehajú jeho moci a sú závislí na jeho vôli a rozhodnutiach.

MACOCHA

Predstavuje v rozprávke Diabla. Ako kedysi Had v Raji, aj ona vstupuje do sice nie kráľovského paláca, ale do šťastnej a spokojnej domácnosti horára, ktorého oblúzni – a postupne premení horáreň na skutočné peklo. Pretože presne o tomto aj to skutočné Peklo je: ani nie tak nejaké strašné mučenie, či týranie, ale práve oná šedivosť, bezútešnosť, bezvýhodiskovosť, ubíjajúci šedivý stereotyp bez nádeje na východisko, zúfalstvo beznádeje, ktorému nejaký čas dokážeme vzdorovať, ale nie naveky. Nakoniec príde zlomenie – a Peklo je dovŕšené.

POPOLUŠKA

Tak to sme my. V rozprávke je Popoluška dievča, ktoré žije dobrý, statočný, prajný život, nemá žiadne zlé vlastnosti, je skromná, pracovitá,... vzor čnosti. Samozrejme, na pomery Horárne. Na pomery Zámku by bola Popoluška a jej správanie sa isto neprimerané. Dokonca ani jej predstava „dobrého a statočného života“ by čo do jeho náplne nezodpovedala požiadavkám napríklad na princeznú, či kráľovnú, alebo na iného „činiteľa“. Na druhej strane, všetky „zámocké zručnosti“ by boli a aj sú Popoluške úplne nanič, pretože umenie „duchaplnej mluvy“, či diplomacie, alebo hospodárstva či administratívnej správy krajiny jej sú v Horárni úplne zbytočné a nepoužiteľné. A, naopak, kľúčová je pre ňu forma pracovitého a statočného života v podobe varenia, prania, starostí o domácnosť, hydinu, domáce zvieratká, dvor a tak. Veci, ktoré by boli zase princeznej, či kráľovnej na Zámku úplne zbytočné a nepoužiteľné.

Toto je presne naša situácia: Žijeme vo svete. Na pomery sveta väčšina z nás žije statočne a dobre. Nekonáme zlo, neublížujeme iným ľuďom, konáme si svoje povinnosti, vylepšujeme a skrášľujeme svoj malý svet a prostý život, ktorý v ňom žijeme, dokonca si z času na čas aj navzájom vieme vypomôcť. Život pekný a dobrý, na ktorý právom môžeme byť hrdí – ale len na pomery

sveta a len v rámci sveta. Tak ako Popoluška vie o Zámku a o Kráľovi, aj my mnohí vieme o Bohu tam hore, v Nebi. Dokonca sa k Nemu aj modlíme a chodíme aj v nedele na Bohoslužby, aby sme tak (ako Jeho poddaní) vyjadrili to, že Boha ako nášho Pána uznávame a primerane ctíme. Ale nežijeme ako On. Nakoniec, nemá to v našom svete žiaden význam. Obrazne povedané, Boh žije v Nebi, kde vládnu iné pravidlá a „mravy“ než u nás na zemi. My ale žijeme práve na zemi a preto žijeme podľa pravidiel a zásad, ktoré nám zabezpečia čo najlepší a najpríjemnejší život tu, na zemi. Povedané krátko a stručne: My si nelámeme hlavu so spásou sveta a jeho osudmi ako Boh – a Boh si zase neláme hlavu s tým, ako sa udržať v zamestnaní, či ako si vylepšiť kúpeľňu, pretože je (v pozemskej terminológii) samozamestnávateľ-živnostník, konkurenciu, s ktorou by si musel lámať hlavu a ktorá by ho existenčne ohrozovala, nemá a kúpeľňu tiež nemá, pretože žiadnu nepotrebuje. Božie „mravy“ nám tu, vo svete, veľmi nepomôžu – obetovaním seba za spásu iných po vzore Krista kúpeľňu neopravíme, ani vyšší plat od zamestnávateľa nevydupeme – takže, veľmi logicky, podľa nich ani nežijeme. Vo svete sú nám nanič. Úplne rovnako, ako sú „naše mravy“, zvyky, postoje a spôsob života nanič Bohu v Jeho svete, ktorým je „Zámok“ Božieho Kráľovstva, blažené spoločenstvo Trojice.

Napriek všetkému dobrému životu Popoluška šťastná nie je – kvôli Macoche. Nemá však žiadne východisko, len to nejako pretrpieť, vydržať a skúsiť v tom všetkom nájsť aspoň nejakú radosť a potešenie, pretože nemá kam inam ísť. Podobne my vo svete: je predsieňou Pekla. Nie je skvelý, ani šťastný. Možno sme dobrí a zbožní ľudia, ale nakoniec, keď hovoríme o svojom živote, radi volíme slová typu „No, veď trápime sa... Chvalabohu, že nie je horšie... však, nestážujeme sa, nie je to zlé, dá sa to...“ – ale šťastím nehýrime! Áno, žijeme v predsieni Pekla a nič na tom nezmeníme žiadnou našou vlastnou nábožnosťou, ani žiadnym našim na pomery sveta dobrým a statočným životom. A nemáme kam inam ísť...

KNIEŽACÍ SYN (resp. PRINC)

Princ – to je ako zjavenie z iného sveta, ktoré vstupuje do sveta Popolušky a vnáša doň niečo, čo by Popoluška, ani jej svet sami zo seba nikdy nemali.

V reálnom svete je týmto princom Ježiš Kristus, Syn Boha. Zostupuje z Neba, stáva sa človekom a vnáša do nášho sveta niečo, čo v ňom nie je, niečo, čo si svet sám ani my sami nijako dať nemôžeme.

BÁL

Vďaka zázračnému daru a pomoci holúbkov a zázračných orieškov sa Popoluška dostane na kráľovský bál – a tam padne Princovi do oka a Princ sa do nej zamiluje. Bez tejto zázračnej pomoci by sa nič z rozprávkového príbehu neudialo.

Ježiš hovorí o nás, ľuďoch, podobne: „Nik nemôže prísť ku mne, ak ho nepritiahne Otec, ktorý ma poslal“ (Jn 6,44 SSV). Katechizmus to potom rozvíja ďalej nasledovne: „Ked' svätý Peter vyznáva, že Ježiš je Kristus, Syn živého Boha, Ježiš mu hovorí, že toto zjavenie mu neprišlo z tela a krvi, ale od jeho Otca, „ktorý je na nebesiach“ (Mt 16, 17). Viera je Boží dar, nadprirodzená čnosť, ktorú vlieva Boh. „Aby sa takáto viera mohla vzbudiť, je potrebná predchádzajúca a pomáhajúca Božia milosť a vnútorná pomoc Ducha Svätého, ktorý by pohlol srdce a obrátil ho k Bohu, otvoril oči mysle a dal, všetkým pocit šťastia zo súhlasu s pravdou a z viery v pravdu.“ (KKC 153). Je to teda Boh sám, ktorý nás takto už vopred, prv, než Ho spoznáme, vábi k sebe svojou milosťou. Nieкто na toto volanie nie je vnímavý, lebo sa rozhodol nebyť a nikdy „zázračné holúbky“ ani „oriešky“ neuvidí. A zase nieкто, ako oná rozprávková Popoluška, vnímavý je – a táto milosť Boha ho pomaly a isto privádza až k Prin-

covi – Kristovi.

„VEZMEŠ SI MA ZA ŽENU?“

Toto je Evanjelium, radostná zvesť. V rozprávke táto ponuka otvára pred Popoluškou úplne nový, dovtedy nepredstaviteľný a nedostupný svet! Veď aj keby Popoluška v sebe živila ambíciu byť kráľovnou – ako by to v Horárni, či niekde na dedine mohla dokázať? Mohla by sa na ňu hrať, možno by sa mohla dokonca vypracovať na nejakú dedinskú despotku, ale ani dedinská despotka stále nie je kráľovnou! Skôr by to ale dotiahla na šaša, ktorý by bol všetkým na posmech: „Aha, bláznivá Popoluška, ktorá si myslí, že je aká veľká pani!“ Ale princova ponuka všetko mení! Princ naozaj *princom* a budúcim *kráľom* JE! A jeho manželka, áno, jeho manželka sa opravdivou a skutočnou *princeznou* i *kráľovnou* STANE, so všetkou mocou, bohatstvom, vznešenosťou i slávou! Všetci pred ňou budú padať na kolená a klaňať sa pred ňou. I samotná Macocha a jej dievky...

Presne v týchto kategóriách *Ženicha* a *Nevesty* sa pohybuje aj Evanjelium. Ježiš Kristus je *Ženich* (Jn 3,29) – a my sme vyvolení byť Jeho *Nevestou* (Ef 5,27). Uchádza sa o nás, volá nás, vyznáva nám svoju lásku... a sľubuje, že nás vezme tam, kde žije On (Jn 14,3), že nás posadí na svoj Trón vo svojom *Kráľovstve* (2Tim 2,12). V úplne otvorenej reči Katechizmu: „*Posledný cieľ celého Božieho poriadku spásy je, aby stvorenia vstúpili do dokonalej jednoty Najsvätejšej Trojice*“ (KKC 260). Pretože práve blažená božská Trojica je oným Božím *kráľovstvom*, *Nebom*, kde žije „*nekonečne dokonalý a sám v sebe blažený Boh*“ (KKC 1). Otvára sa nám tak svet, ktorý bol pre nás dovtedy nepredstaviteľný a nedostupný. Lebo aj keby sme ako ľudia chceli byť ako Boh – tak, ako o tom snívali Nietzsche, či Sartre – tak sa staneme alebo poľutovaniahodnými despotmi, ako ľudia, ktorí sa na bohov hrali – Stalin, Mao, Pol-Pot, Hitler, ale aj oní bežní „malí despotovia“ v podobe bezohľadných susedov, nadvuťných šéfov a pod. – alebo rovnako poľutovaniahodnými šašami a bláznami, svetu na posmech: „*Ale pretože on sám o sobe není ničím, pretože všetchno prijal, zbožštuje své nic a v této uzavřené, pekelné osamocení se odhaluje vražedná tvář veškerého sebezbožšťování: je sebezničením člověka*“ (Christoph kardinal Schönborn).

Ale v Kristovi nám Boh ponúka skutočné *zbožštenie* človeka, naozaj sa stať opravdivými *synmi Boha* a teda *dedičmi všetkého*, čo Boh má a čím Boh je: „*Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. 17 Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia*“ (Rim 8,16-17 SSV), čiže „*mám byť Kristovým spoludedičom, stať sa Božím synom, a tak samým Bohom*“ (sv. Gregor Naziansky). Slovmi Katechizmu: „*Stvoriteľ ľudského pokolenia, ktorý si vzal na seba telo a dušu, sa ráčil narodiť z Panny a stanúc sa človekom bez zásahu muža, daroval nám dar svojho Božstva*“ (KKC 526).

Podobne, ako u Popolušky, aj u nás sa naše *zbožštenie* deje *účasťou* na Bohu. Popoluška sama od seba nemá nič: ani urodzený pôvod, ani postavenie, ani moc, ani majetok, už vôbec nie nejaké *kráľovstvo*. Toto všetko má ale Princ. A keď sa Popoluška stane jeho *nevestou* a manželkou – bude mať na tomto všetkom aj ona *účasť*: ako *kráľovná* *účasť* na jeho *kráľovskom* *majestáte*, bude bohatá, pretože bude mať *účasť* na *manželovom* *bohatstve*, ktoré sa tak stane aj jej bohatstvom, na jeho moci a autorite, ktorá urobí mocnou aj ju samotnú, atď. Takisto funguje aj naše *vlastné* *zbožštenie* sa v Bohu. Nemáme žiadnu *vlastnú* *moc*, *veľkosť*, *vznešenosť*, či *božskosť*. Ale Boh nám ponúka stať sa s Ním *jedno* – aby tak On bol v nás a my v ňom (Jn 14,20) a aby sme tak mali *účasť* na všetkom tom, čím Boh je a čo má: „*Účasťou v Bohu sa človek stáva milosťou tým, čím je Kristus svojou prirodzenosťou*“ (sv. Ján Damascénsky).

Nakoniec, podobne ako spása, aj v rozprávke je táto ponuka *čirim*

darom. Popoluška si nijako a ničím nezaslúžila, ani nevydobyła ani pomoc holúbkov a zázračné oriešky, ani ponuku princa a miesto po jeho boku ako jeho manželka a budúca kráľovná. Oboje jej je *darované*, *čiro* a *nezaslúžene*. Veď dokonca aj jej *krása*, ktorou Princa okúzľila, bola už *darom*, ktorý sa jej dostal v *čarovných* *orieškoch*!

To isté platí aj o *spáse*. Ako chápe už žalmista: „*Cena za vykúpenie života je príliš vysoká; nikdy nebude stačiť*“ (Ž 49,9 SSV). Nemôžeme si nijako *zaslúžiť* a už vôbec nijako *vydobyť* *cestu* *preč*, z tohto sveta, do Božieho Trojičného *Kráľovstva*. A tak aj nám, rovnako ako Popoluške, je toto všetko *darované*, *úplne*, *bezpodmienečne*, *nezaslúžene* a *zadarmo*: „*Veď všetci zhrešili a chyba im Božia sláva; 24 ale sú ospravedlnení zadarmo jeho milosťou, vykúpením v Kristovi Ježišovi*“ (Rim 3,23-24 SSV), či slovami Boha samotného: „*Ja som Alfa a Omega, Počiatok i Koniec. Smädnému dám zadarmo z prameňa živej vody*“ (Zjv 21,6 SSV).

ROZHODOVANIE

Teraz je rad na Popoluške. Čo s touto ponukou? Prijat', alebo odmietnuť?

Popoluška úplne samozrejme objavuje to, čo sme si my nazvali prvými štyrmi *zákonmi zbožštenia* sa:

ZÁKON PODOBNOSTI: Ak má Popoluška byť kráľovnou, tak sa ňou musí aj naozaj stať, so všetkým, čo k tomu patrí! A ak má žiť život kráľovnej, manželky Princa a budúceho kráľa, tak si musí tento nový život, jeho úlohy a role, aj naozaj osvojiť a skutočne ho aj žiť!

Podobne platí aj o nás: Ak chceme byť synmi Boha a byť ako Boh, tak sa aj naozaj takými, ako Boh, musíme stať! Ak naozaj chceme žiť život synov Boha, Boží večný život, tak potom aj naozaj musíme začať tento Boží život žiť, čiže žiť ako Boh, so všetkým, čo k tomu patrí, s jeho hodnotami, cieľmi, túžbami, ambíciami, úlohami, rolami, konaním,... so všetkým!

ZÁKON IDENTITY: Popoluške je jasné, že to nie je niečo, čo by mohla len tak *vykonávať* ako nejaké zamestnanie, v ktorom si okruží osem hodín, potom padla a môže sa vrátiť späť do Horárne a ďalej si tam žiť ako Popoluška. Je jej jasné, že sa tým musí naozaj *stať* a skutočne to *žiť*! 24 hodín denne, 7 dní v týždni.

To isté platí aj o nás: *Kresťanstvo* sa nedá *praktizovať*. Nie je to nejaký džob. Je to stav. *Identita*. *Život*. *Synom Boha* sa musíme skutočne *stať*, inak by sme boli len šašovia, ktorí sa navonok na Krista hrajú, ale nie sú Ním. Slovmi Písma: *pokrytci*. Presne toto grécke slovo *hypocrytes* značí: herca, ktorý na javisku hrá niekoho, kým nie je, aby po predstavení odložil divadelnú masku svojej postavy a zase bol tým, kým v skutočnosti je – ani kráľom, ani hrdinom, ale potulným komediantom. Takto žijú mnohí „*praktizujúci kresťania*“: snažia sa žiť *ako kresťania*, v kostole oslovujú Boha ako Otca, navzájom si pri omši tykajú a oslovujú sa „*bratia a sestry*“, stretávajú sa na strečkách a akciách – ale potom, po skončení, si zase medzi sebou vykajú, oslovujú sa *svetskými* *titulmi* a odchádzajú „*domov*“, čím dávajú najavo, že v skutočnosti ani *Cirkev* nie je ich *rodinou*, ani *Boh* ich *skutočným* *Otcom*, ani *farníci* ich *skutočnými* *súrodencami*. Ich *identita*, ich *život*, toto všetko ostáva stále *svetským* a *nedotknutým*. Sú to stále len „*herci*“, ktorí sa hrajú na niečo, čím nie sú. Ich „*kresťanstvo*“ je akousi obdobou veľkého verejného karnevalu masiek. Skutočné *kresťanstvo* ale znamená úplne novú *identitu* a úplne nový *život*: *SOM* *synom Boha* so všetkým, čo z toho vyplýva. Preto aj *ŽIJEM* život Boha, so všetkým, čo z toho vyplýva. Jednoducho tým *SOM*, 24 hodín denne, 7 dní v týždni, celým svojim bytím.

ZÁKON VÝLUČNOSTI: Popoluške je jasné, že *identita* je niečo, čo môže naraz mať len jedno. Podobne *život*. Dokonca aj

keby sa pokúšala medzi sebou nejako sklbiť „kráľovnú“ a „popolušku“, stále bude alebo Kráľovnou, ktorá občas odbehnú do Horárne, aby tam vystupovala ako popoluška a porobila jej prácu; alebo bude naopak Popoluškou, ktorá odbieha od svojho popola a peci na Hrad, aby tam chvíľu hrala kráľovnú a Princovu manželku, ale potom sa zase vráti späť k tomu, čím je: Popoluškou. Naraz môže mať len jedno vedomie seba, jeden pohľad na to, kým skutočne je. Alebo Kráľovná, alebo Popoluška, alebo dokonca niečo iné, ale vždy len jedno. Podobne môže naraz žiť len jeden život. A to bude alebo život Popolušky v Horárni – a potom musí Princa odmietnuť a dať mu košom; alebo život kráľovnej na Hrade – a potom bude musieť zanechať Horáreň aj so životom, ktorý tam dovtedy viedla a so všetkým, čo k tomu patrilo, dobrým aj zlým.

Čo nás privádza k štvrtému zákonu zbožštenia sa:

ZÁKON SMRTI A ZNOVUZRODENIA: Bez ohľadu na to, čo si Popoluška vyberie, bude musieť tomu druhému odumrieť. Ak sa rozhodne ostať Popoluškou, musí „zomrieť“ ako kráľovná, ktorou sa ešte ani nestihla stať. A, naopak, ak sa rozhodne stať sa manželkou Princa a jeho kráľovnou, musí doterajšia stará Popoluška „zomrieť“, zaniknúť, stratiť sa...

Presne toto je aj naša situácia. Nemôžeme súčasne byť aj nebyť ako Boh. Súčasne žiť i nežiť Boží život. Alebo budeme na tejto zemi tým, čím je Kristus: Synmi Boha, ktorí na zemi žijú ľudské životy, aby v nich uskutočnili svoje božské poslanie, ktoré im zveril Otec (Jn 20,21); alebo ostaneme ľuďmi, ktorí sa občas hrajú na kresťanov a napodobňujú v niečom Krista, ako im to ich pozemský život dovolí. Ale nemôžeme oboje naraz, ako svedčí Písmo: „*Nik nemôže slúžiť dvom pánom; pretože buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým bude opovrhovať*“ (Mt 6,24 SSV), či inde: „*Neviete, že priateľstvo s týmto svetom je nepriateľstvom s Bohom? Kto teda chce byť priateľom tohto sveta, stáva sa nepriateľom Boha*“ (Jak 4,4 SSV). Ak sa teda rozhodneme prijať Krista za svojho Ženicha, tak sa súčasne rozhodujeme Jeho Nevestou aj skutočne stať, prijať identitu adoptívnych synov Boha a tiež sa nimi stať. A to znamená, že sa rozhodujeme úplne odumrieť tomu, čím sme boli doteraz, zomrieť seba, stratiť seba, aby sme sa mohli stať tým, k čomu nás povoláva Boh. Slovom Písma: „*Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma.*“²⁵ *Lebo kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho*“ (Mt 16,24-25 SSV), či inde: „*Máte odložiť starého človeka s predošlým spôsobom života, ktorý sa ženie za klamnými žiadosťami do skazy,*“²³ *a obnovovať sa duchovne premenou zmysľania,*“²⁴ *obliecť si nového človeka, ktorý je stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti*“ (Ef 4,22-24 SSV). Veď „*všetci, čo ste pokrstení v Kristovi, Krista ste si obliekli*“ (Gal 3,27 SSV) a to nejde bez toho, aby sme najprv neodumreli tomu, čím sme boli predtým. Preto Pavol píše: „*Tak zmyšľajte o sebe aj vy: že ste mŕtvi hriechu a žijete Bohu v Kristovi Ježišovi. ... Lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu*“ (Rim 6,11.7 SSV). Jasnejšie sa to už asi povedať nedá...

MACOCHINE INTRIGY

Samozrejme, Macocha to len tak nenechá a pokúsi sa to v rozprávke Popoluške čo najviac prekaziť.

V reálnom živote Diabol tiež nekoná inak. Len používa zvyčajne rafinovanejšie nástroje, než primitívne „koryto“. Snaží sa nás zneistiť. Našepkáva nám, že to všetko síce znie pekne, ale až príliš pekne. Boh nie je onen vysnený milý „otecko“ (Rim 8,15). Je to manipulátor, nebezpečný despota, áno, možno dokonca „*krvilačný sadistický pomstychtivý ješitný mizogýnný a nespra-*

vodlivý netvor, za ktorého sa potichu hanbia aj mnohí veriaci“ (ako napísal istý ateista) a pred ktorého zákernými intrigami sa musíme mať veľmi na pozore – ak vôbec jestvuje! A ak aj hej – človek sa nikdy nemôže stať takým, ako Boh! To je urážka Boha, rúhanie! A je to aj nemožné! Sme obyčajní, slabí, krehkí ľudia, musíme sa s tým zmieriť, takí sme, takí ostaneme, „hnoj“, ktorý aj keď miliónkrát zakryjeme snehom, vždy hnojom bude a zostane. Takže si ďalej žime svoje pozemské životy v predsieni Pekla – a dúfajme, že ak sme uverili, že Kristus za nás zomrel na kríži, nikoho sme nezabili a nikoho nejako viac neokradli, v nedelu zjídeme na bohoslužby do kostola a z ostatného sa vyspovedáme – no tak nás Pán Boh na Konci hádam len nezvrhne do Pekla, ale nám dopraje žiť niekde v nejakom tom nebeskom „starobinci“ kdesi v Raji, či kde to bude...

Výsledkom je, že v praxi ignorujeme *zákon smrti a znovuzrodenia*, či už preto, že nerozumieme povahe Evanjeliového pozvania k tomu „byť ako Boh“ a teda aj predchádzajúcim trom zákonom, alebo sme sa zmierili so svojou akože „slabosťou“ a tým, že „však sa nad nami nakoniec Pán Boh nejako zmiluje“ a podobne. Výsledkom je stav, ktorý opisuje protestant Bert Farais, ale zďaleka sa netýka iba protestantskej časti kresťanstva: „*Prevláda názor, že tento nominálny „kresťan“ môže sčasti slúžiť Bohu a zároveň sčasti žiť v hriechu. Jeho vstupenka do neba je zaručená, no nemusí byť učeníkom. Z toho vyplýva, že človek môže byť spasený, ale nemusí byť odovzdaný Kristovi – môže Ho nasledovať, ale stále slúžiť sám sebe. Priatelia, to opäť nie je evanjelium! Takéto názory sú dôvodom všetkých súčasných problémov cirkvi.*“

A keď to Diablovej nevyjde s podobným ohlupovaním, tak nemá problém siahnúť aj na to „koryto“: prenasledovanie, vraždenie, koncentračné tábory, gulagy, väznice, polícia, súdy a zákony a všetky ostatné osvedčené nástroje násilia.

ROZHODNUTIE

Popoluška ani na okamih nepochybuje o tom, že identita Kráľovnej a život na Zámku po boku krásneho, milujúceho a milovaného Princa, je nekonečne lepšia vec, ako identita Popolušky, trpiacej pod Macochou v biednej Horárni. Nie, nemá ani na okamih pochybnosti, či sa jej oplatí *zomrieť a znova sa narodiť*.

Podobne, ako v tomto smere nemali ani najmenšie pochybnosti všetky tie milióny kresťanov v celých dejinách až podnes, ktorí spoznali krásu Ženicha a s ľahkým srdcom zomreli všetkému tomu, čím boli a čo žili, aby sa mohli *znova narodiť* (Jn 3,7) už podľa Ducha (2Kor 3,18). A dúfam, že o tom nemáme pochybnosti ani my...

SVADBA

Princ sa zahľadel do Popolušky a vyvolil si ju. Ona sa zamilovala do Princa a s radosťou jeho vyznanie lásky prijala. Ale v skutočnosti to ešte nie je láska. Len zamilovanosť. „*Láska sa často mylí so zamilovaním, s náhlým zrútením priehrad, ktoré do tohto okamihu oddeľovali dvoch cudzích ľudí.*“ (Erich Fromm). „*Skutočná láska nie je pocit, ktorý nás pohltí. Je to premyslené a záväzné rozhodnutie. ... Skutočná láske je skôr záležitosť vôle než pocitov. Ten, kto skutočne miluje, to robí preto, že sa rozhodol milovať. To znamená, že prijal určitý záväzok, či už je pocit lásky prítomný alebo nie*“ (M. Scott Peck). Týmto záväzkom nie je nič iné, než manželstvo, slávnostný, neodvolateľný, večný sľub vzájomnej vernosti a oddanosti: „*Ja, Princ, beriem si teba, Popoluška, za manželku a sľubujem pred všemohúcim Bohom, že ti budem verným manželom a že ťa nikdy neopustím ani v šťastí ani v nešťastí, ani v zdraví ani v chorobe a že ťa budem milovať a ctíť po všetky dni svojho života.*“ A naopak.

Kresťanstvo je manželstvo Cirkvi a Krista. Do kresťanstva – a teda do života Božích detí v Bohu a Nevesty po boku Krista, ba

¹ zaprieť, gr. *aparneomai*: odmietnuť niečo, poprieť niečo

² život, gr. *psyché*: môže značiť život, ale aj samotnú osobnosť človeka

v jednom Tele s Kristom (Ef 5,31n) – sa vstupuje rovnako. Uzatvorením Zmluvy lásky, manželskej zmluvy medzi nami a Bohom. Týmto „sobášnym obradom“ človeka a Boha je sviatosť krstu, v ktorej sa rovnakým „manželským sľubom“ zaväzujeme Bohu: „*ZRIEKAM hriechu, aby som mohol žiť v slobode Božích detí; ZRIEKAM sa vábivých pokušení, aby ma neovládal hriech; ZRIEKAM sa Zlého ducha, pôvodcu a kniežatá hriechu. VERÍM v Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme; VERÍM v Ježiša Krista, Jeho jediného Syna a nášho Pána, narodeného z Márie Panny, umučeneného a pochovaného, ktorý vstal z mŕtvych a sedí po pravici Otca; VERÍM v Ducha Svätého, vo Svätú Cirkev katolícku, v spoločenstvo svätých, v odpustenie hriechov, vo vzkriesenie tela a v život večný. CHCEM žiť ako dieťa svetla a stále kráčať vo svetle Kristovom; CHCEM verne milovať Pána Ježiša, najlepšieho priateľa detí a verne mu slúžiť v Katolíckej Cirkvi; CHCEM sa zbožne zúčastňovať na Eucharistickej obete a na ostatných liturgických úkonoch a pobožnostiach*“ (krstný sľub skladaný pri 1. sv. prijímaní). Pretože Boh sa rovnakým spôsobom zaviazal voči nám a tento svoj záväzok v Kristovi už aj do dna naplnil: „*Toto je moja krv novej zmluvy, ktorá sa vylieva za všetkých na odpustenie hriechov*“ (Mt 26,28 SSV). Kým neprijmeme tento záväzok voči Bohu, kým sa pre nás kresťanstvo nestane niečím naozaj záväzným a nie len formou akéhosi dobrovoľného charitatívneho bufetu, kde si vyberiem to, čo sa mi pozdáva – omša v nedeľu, to hej; spoveď, no to už nie; púť do Svätej zeme, prečo nie; stretká a apoštolát, no, na to už čas ani chuť nemám;... a, ak sa mi chce, tak hodím za to do zvončeka pár centov, ak sa mi nechce, tak nehodím nič, veď je to Cirkev, v nej by malo byť všetko zadarmo, nie? – tak dovedy kresťanom ani súčasťou Cirkvi nie som. Záväzok úplného darovania sa Bohu tak, ako sa On daroval mne (Rim 8,32), je základom a požiadavkou lásky a bez nej kresťanstvo nie je možné, neexistuje! Kresťan, to je človek, ktorý dobrovoľne a z lásky sa rozhodol úplne patriť Kristovi ako nevesta Ženichovi: „*Neviete, že vaše telo je chrámom Ducha Svätého, ktorý je vo vás, ktorého máte od Boha, a že nepatríte sebe?*“ ²⁰ *Draho ste boli kúpení!*“ (1 Kor 6,19-20 SSV), veď Boh sám „*zomrel za všetkých, aby aj tí, čo žijú, už nežili pre seba, ale pre toho, ktorý za nich zomrel a vstal z mŕtvych*“ (2 Kor 5,15 SSV) a preto „*nik z nás totiž nežije pre seba a nik pre seba neumiera;*“ ⁸ *lebo či žijeme, žijeme Pánovi, či umierame, umierame Pánovi. Či teda žijeme alebo umierame, patríme Pánovi*“ (Rim 14,7-8 SSV).

PO SVADBE

Rozprávka svadbou končí. Čo ale bolo po nej?

Ráno sa Popoluška zobudila... pretiahla sa... obliekla... a opýtala sa sama seba: „Tak. Darovala som svoj život, seba samú, svojmu Princovi! Čo to ale znamená v praxi? Čo mu môžem dať? Má všetko a dokonca všetko, čo mám ja, je jeho: spím v jeho Zámku na jeho posteli v jeho komnatách, obliekam si jeho šaty, ušité za jeho peniaze, slúžia mi jeho sluhovia, jem jeho jedlo z jeho tanierov a s jeho príborom, ktoré mi v jeho kuchyni z jeho zásob pripravili jeho kuchári, ľudia sa mi klaňajú, lebo nosím jeho titul a som jeho manželka... Čo mu vlastne môžem dať? Iste, svoju lásku, ale... ako to urobiť? Lásky nie je vec, ktorú môžem zabaliť do krabice a dať mu ju. Lásky je skutok (Steven Covey). Takže – čo vlastne môžem ja urobiť pre svojho Princa a manžela?“

No, všetci asi tušíme, čo jej na to Princ mohol odpovedať. Zhruba toto: „Moja milovaná! Pozri! Vládne veľkej a bohatej krajine. Je to veľké bremeno a veľká zodpovednosť. Je to nad silu jedného človeka. Ak ma miluješ – potom mi pomôž toto bremeno niesť spoločne! Pomôž mi túto krajinu spravovať tak, aby rástla, bohatla, aby v nej vládol mier a spravodlivosť a aby v nej už neboli zlé macochy a hladujúci ľudia, aby nás neničili vojny ani nedrancovali naši nepriatelia! Prosím, buď po mojom boju! Pomôž mi v mojej vláde! Vládnime a slúžme našej ríši – áno, je to už aj Tvoje

Kráľovstvo! – spoločne, ako vládnucci pár, ako kráľ a kráľovná!“

A ak Popoluška svojho Princa miluje, tak odpovie: „Áno, prijímam! Odteraz Tvoja zodpovednosť je aj mojou zodpovednosťou. Tvoje povinnosti sú aj mojimi povinnosťami. Tvoja ríša je odteraz aj mojou ríšou, Tvoj ľud je aj mojím ľudom, Ty si mu otcom, ja mu budem po Tvojom boku matkou!“

Ani v kresťanstve to nie je inak. Čo už len ja môže Bohu dať? Nie je to predsa práve ten Boh, ktorý hovorí: „*Mne patri všetka lesná zver, tisícky horskej zveriny.*“ ¹² *Aj keď budem hladný, nebudem pýtať od teba; veď moja je zem i s tým, čo ju naplňa*“ (Ž 50,10-12 SSV)? A nie som náhodou ja ten človek, o ktorom je povedané: „*Čo máš, čo si nedostať*“ (1 Kor 4,7 SSV)?

Odpoveď nachádzame v knihe Genezis, kde čítame: „*Pán, Boh, vysadil na východe, v Edene, raj. I vzal Pán, Boh, človeka a umiestnil ho v raji Edenu, aby ho obrábal a strážil*“ (Gn 2,8.15 SSV). Raj je spoločné dielo Boha a človeka. A práve Raj je spôsobom, ako môže človek milovať Boha a niečo Mu skutočne dať: „*Miluješ ma? Pozri, tu je dielo, ktoré je Mi milé a drahé, nádherná záhrada Raja! Ak ma miluješ a chceš mi slúžiť, choď a urob Raj ešte väčším a krajším na Moju slávu a Moju potechu!*“ Je to podobné, ako keď rytier prisahá vernosť svojmu kráľovi – a presne to je láska – aby potom išiel a túto vernosť naplnil službou kráľovstvu, v ktorom jeho kráľ vládne.

V Kristovi sa zavŕšilo dielo, ktoré Rajom začalo. Na zemi sa ocitlo Božie Kráľovstvo. A Ježiš koná rovnako, ako Jeho Otec v Raji. Hovorí učeníkom: „*Ak ma milujete, budete zachovávať moje prikázania*“ (Jn 14,15 SSV) – a potom im prikazuje: „*Choďte teda, učte všetky národy (dosl. premeňte na učeníkov všetky národy) a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého*“ ²⁰ *a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal*“ (Mt 28,19-20 SSV). Inými slovami: Milujete ma? Hľa, tu je Kráľovstvo, moja Nevesta–Cirkev (Ef 5,31n), za ktorú som vylial svoju vlastnú krv (Ef 5,25). Ak ma teda milujete, choďte a budujte Kráľovstvo! Budujte Cirkev! Zasväťte jej služby svojej životy! Urobte ju veľkou, krásnou a slávnou, pokrývajúcou celý svet, všetkých ľudí, všetky národy – na moju i Otcovu slávu a potechu! Ak ma naozaj milujete – tak toto je spôsob! Ak ma naozaj milujete – tak to urobíte! Choďte! „*A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta*“ (Mt 28,20 SSV), pretože „*ak budete zachovávať moje prikázania, ostanete v mojej láske, ako ja zachovávam prikázania svojho Otca a ostávam v jeho láske*“ (Jn 15,10 SSV).

Existuje len jeden spôsob, ako sa darovať Bohu a v láske Mu slúžiť – a to ten, že zasvätime samých seba i svoj život službe Jeho dielu, Jeho Kráľovstvu, jeho Neveste – a tou je Božie Kráľovstvo na zemi, Cirkev! Preto „*všetci veriaci musia podľa vlastného postavenia venovať svoje sily na to, aby viedli svätý život a napomáhali vzrast Cirkvi a jej ustavičné posväcovanie*“ (Kódex cirkevného práva. c. 210) v hlbokjej vernosti a oddanosti lásky k Bohu, ktorému tým slúžia. V Cirkvi nám Boh dal dar, možnosť a privilégium opravdivo Ho milovať! Cirkev je jediný spôsob, ako milovať Boha a slúžiť Mu – a preto nám ju tu zanechal takú, aká je, Božská, ale aj ľudská súčasne!

A tak sa staviame vedľa Krista, aby sme prijali na pleciah diel jeho zodpovednosti za vzrast Cirkvi–Kráľovstva, ktoré je už aj našim Kráľovstvom a dedičstvom, aby sme prijali účasť na Kristovom poslaní spásy celého sveta a spolu s Kristom na ňom pracovali a prijali Kristov spôsob, ako ho aj naozaj uskutočňovať. Odteraz sa už nestaráme len o svoju malú súkromnú „Horárničku“, ako sme to robili vtedy, keď sme boli ešte len obyčajnými ľuďmi. Odteraz je poľom našej práce i našej zodpovednosti celý svet a spása všetkých ľudí a Kristov „úrad“ a Kristovo poslanie je odteraz už aj našim úradom a poslaním a našou vlastnou zodpovednosťou: „*Veriaci vykonávajú svoje krstné*

kňazstvo svojou účasťou na poslaní Krista, Kňaza, Proroka a Kráľa, každý podľa vlastného povolania“ (KKC 1546).

ŽIAČKA SVOJHO KRÁĽA

Popoluška je v na tomto poli vládnutia úplný amatér. Je profesionálny odborník na veci týkajúce sa pecí a popola a komínov, ale v oblasti kráľovania toho nevie vôbec nič. Všetko toto sa musí naučiť – v prvom rade od samého svojho manžela, ale, samozrejme, s pomocou učiteľov, dvoranov, kráľovských úradníkov a iných, ktorých jej manžel dáva k dispozícii, aby jej pomohli naučiť sa byť opravdivou Kráľovnou, v múdrosti a veľkosti vskutku rovnou svojmu manželovi!

A to ešte nie je všetko! Jej spôsoby, správanie, isto slušné a primerané na podmienky Horárne v lesoch, bolo úplne neprimerané a nevhodné pre život na Zámku a na Kráľovskom dvore. A aj toto bolo niečo, čomu sa musela veľmi rýchlo s pomocou skúsených dvorných dám naučiť!

O kresťanoch to platí obdobne. Musíme sa naučiť konať toto Kristovo poslanie, naučiť sa byť kňazmi v Kristovi Kňazovi, prorokmi v Kristovi Prorokovi, kráľmi v Kristovi Kráľovi. Od koho iného by sme sa to mohli učiť, než od samotného Ženicha, nášho Kráľa a Manžela, samého Krista? „Napodobňujte Boha ako milované deti“ (Ef 5,1 SSV), vyzývajú Písmo. Nakoniec, sám Ježiš tomuto učil svojich prvých učeníkov: „Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám“ (Jn 13,15 SSV). Byť kresťanom znamená byť nasledovníkom a žiakom Krista.

Aj nám dal Kristus v Cirkvi k dispozícii množstvo pomocníkov, aby nám v tomto učení boli na pomoci a aby nás dokonalo pripravili na túto účasť na diele, poslaní a kráľovskej zodpovednosti samotného Krista: „On ustanovil niektorých za apoštolov, niektorých za prorokov, iných za evanjelistov a iných za pastierov a učiteľov, ¹² aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela, ¹³ kým nedospejeme všetci k jednote viery a poznania Božieho Syna“ (Ef 4,11-13 SSV).

Byť kresťanom tak znamená byť Kristovým učeníkom (Sk 11,26). Náš život nám mohol pripadať dobrý, statočný a čestný na pomery sveta, ale nie na pomery Kráľovstva! Ako hovorí Písmo: „Ak vaša spravodlivosť nebude väčšia ako spravodlivosť zákonníkov a farizejov, nevojdate do nebeského kráľovstva“ (Mt 5,20 SSV)! Musíme sa teda naučiť novej, Božej statočnosti a spravodlivosti, aby sme boli „čistí a bez hany pre Kristov deň, ¹¹ plní ovocia spravodlivosti, ktoré je skrze Ježiša Krista na Božiu slávu a chválu“ (Flp 1,10-11 SSV)! Naše doterajšie spôsoby a správanie sa možno boli primerané svet, ale nie Bohu, ktorého Meno oteraz na sebe nosíme! Musíme sa teda naučiť novým „manierom“, Božiemu spôsobu života a správania sa: „kto sa bude chcieť stať medzi vami veľkým, bude vašim služobníkom. ⁴⁴ A kto bude chcieť byť medzi vami prvý, bude sluhom všetkých“ (Mk 10,43-44 SSV). A, nakoniec, naučiť sa vo všetkom mať účasť na Kristovom diele, zasvätiť mu život a svoje sily rovnako, ako to s nami, vedľa nás a pre nás koná sám Kristus: „Ked' niekto hovorí, tak len ako Božie slovo; keď niekto slúži, tak len z moci, ktorú uštedruje Boh, aby bol vo všetkom oslávený Boh skrze Ježiša Krista.“ (1 Pt 4,11 SSV), „Kto kradol, nech už nekradne, ale radšej nech pracuje a vlastnými rukami zarába, aby mal z čoho dať núdznemu. ²⁹ Z vašich úst nech nevyjde nijaké zlé slovo, ale iba dobré, na potrebné budovanie, aby prinášalo milosť tým, čo počúvajú“ (Ef 4,28-29 SSV), „aby sme boli spolupracovníkmi pravdy“ (3 Jn 1,8 SSV).

„A ŽILI ŠŤASTNE...“

... kde? No predsa na Zámku! Ako rodina: Princ, teraz už Kráľ, Popoluška, teraz už jeho Kráľovná, ich deti, rodina (dokonca aj otec Horár, ako hovorí rozprávka)... a potom celá širšia Kráľova „domácnosť“: hodnostári, úradníci, velitelia a dôstojníci, ba aj

vojaci, služobníci,...

Kresťanstvo sa takisto nežije individualisticky. Ako hovorí Písmo: „Teda už nie ste cudzinci ani prišielci, ale ste spoluobčania svätých a patríte do Božej rodiny. ²⁰ Ste postavení na základe apoštolov a prorokov; hlavným uholným kameňom je sám Kristus Ježiš. ²¹ V ňom celá stavba pevne pospájaná rastie v svätý chrám v Pánovi, ²² v ňom ste aj vy vbudovaní do Božieho príbytku v Duchu“ (Ef 2,19-22 SSV). Ved' ak je Boh náš Otec – potom my všetci sme súrodenci a bratia, jedna jediná rodina! A ak je Kristus náš ženich – potom my všetci sme jedna a tá istá Nevesta, jediné Telo: „Lebo ako máme v jednom tele mnoho údov, ale všetky údy nekonajú tú istú činnosť, ⁵ tak aj my mnohí sme jedno telo v Kristovi a jednotlivito sme si navzájom údmí“ (Rim 12,4-5 SSV).

Ale je v tom ešte viac, práve ono „žili šťastne“ a tentoraz až naveky! Ved' Cirkev, Baránkova Nevesta a Manželka, nie je ničím iným, než Nebom, spôsobom, ktorý nám Boh dal na to, aby sme v nej a s ňou vstupovali do Večného Života Blaženej Trojice a mali tak v Nej a s ňou Život Večný! Tak to opisuje Písmo, keď v Zjavení anjel hovorí Jánovi: „Pod', ukážem ti nevestu, Baránkovu manželku!“ ¹⁰ A v duchu ma preniesol na veľký a vysoký vrch a ukázal mi sväté mesto Jeruzalem, ako zostupuje z neba od Boha ¹¹ ožiarené Božou slávou. Jeho jas bol podobný najdrahšiemu kameňu, akoby krištáľovo čistému kameňu jaspisu. ... ²² Ale chrám som v ňom nevidel, lebo jeho chrámom je Pán, všemohúci Boh, a Baránok. ²³ A mesto nepotrebuje ani slnko, ani mesiac, aby mu svietili, lebo ho ožaruje Božia sláva a jeho lampou je Baránok. ²⁴ V jeho svetle budú kráčať národy a králi zeme doň prinesú svoju slávu. ²⁵ Jeho brány sa cez deň nezavrú a noci tam nebude. ²⁶ A budú doň prinášať slávu a bohatstvo národov. ²⁷ Ale nič poškrvnené, nik, kto sa dopúšťa ohavnosti a lži, doň nevojde, iba tí, čo sú zapísaní v Baránkovej knihe života“ (Zjv 21,9-27 SSV). Tak to hlása sv. Ján Zlatoústý: „Cirkev je nebeská a nie je ničím iným ako nebom“, tak to vyučuje aj sama Cirkev: „Svet bol stvorený kvôli Cirkvi,“ hovorili kresťania prvých čias. Boh stvoril svet kvôli účasti na svojom božskom živote. Táto účasť či spoločenstvo sa uskutočňuje „zhromažďovaním“ ľudí v Kristovi a toto „zhromažďovanie“ je Cirkev. Cirkev je cieľom všetkých vecí. Aj bolestné udalosti, ako pád anjelov a hriech človeka, dopustil Boh iba ako príležitosť a prostriedok, aby rozvinul celú silu svojho ramena a plnú mieru lásky, ktorú chcel dať svetu: „Ako totiž jeho [Božia] vôľa je dielom a toto [dielo] sa volá svet, tak aj jeho zámer je spása ľudí a tento [zámer] bol nazvaný Cirkev.“ (sv. Klement Alexandrijský)“ (KKC 760).

Byť kresťanom teda nakoniec znamená prijať Cirkev: Ako jediný a univerzálny NÁSTROJ, ktorý nám Boh zanechal na spásu a zbožštenie všetkých ľudí; ako RODINU, v ktorej jedinej sa stávame synmi a dcérami Boha a Boh našim Otcem; ako NEVESTU, v ktorej jedinom tele sme manželkou Krista-Ženicha a teda sa s Ním stávame jedným Telom, Jeho Telom, podľa slov Písma: „Preto muž zanechá otca i matku a pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele. ³² Toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi“ (Ef 5,31-32 SSV); ako samo NEBO a SPÁSU, ktorým vskutku, vo svojej konečnej, slávnej podobe, naozaj je, znova podľa slov Písma: „Kristus miluje Cirkev a seba samého vydal za ňu, ²⁶ aby ju posvätil očistným kúpeľom vody a slovom, ²⁷ aby si sám pripravil Cirkev slávnou, na ktorej niet škrvny ani vrásky, ani ničoho podobného, ale aby bola svätá a nepoškrvnená“ (Ef 5,25-27 SSV).

Amen!

Váš Inky

DODATOK z 29. 11. 2015:

OTEC – HORÁR

Celkom sme zabudli na Popoluškinho otca, nebohého horára. A je to pritom veľmi dôležitá osoba! V ňom totiž vŕži otázka, prečo je vlastne Popoluška tak dobrá? A odpoveď: lebo mala otca, ktorý ju dobre vychoval!

O podobnom „vychovávateľovi“ hovorí aj Písmo, keď vraví: „*Kým neprišla viera, boli sme zajatci pod dozorom zákona pre tú vieru, ktorá sa mala zjaviť.*“²⁴ *A tak bol zákon našim vychovávateľom pre Krista, aby sme boli ospravedlnení z viery*“ (Gal 3,23-24 SSV). Sám Ježiš hovorí: „*Nik nemôže prísť ku mne, ak ho nepriťahne Otec*“ (Jn 6,44 SSV). Dáva tým najavo, že na prijatie Evanjelia musíme byť už nejakým spôsobom predpripravení. Pilátovi Ježiš hovorí: „*Každý, kto je z pravdy, počúva môj hlas*“ (Jn 18,37 SSV). Všimli sme si? Najprv musíme byť z Pravdy – teda „mať uši na počúvanie a oči na videnie“ (porov. Mt 13,15n) – až potom dokážeme počúvať Kristov Hlas a nasledovať Ho! A nie je to raz, čo Ježiš toto hovorí, stačí si pozrieť napríklad toto: „*Kto je z Boha, počúva Božie slová. Vy nepočúvate, lebo nie ste z Boha*“ (Jn 8,47 SSV), alebo inde: „*Svetlo prišlo na svet, a ľudia milovali tmu viac ako svetlo, lebo ich skutky boli zlé.*“²⁰ *Ved' každý, kto zle robí, nenávidí svetlo a nejde na svetlo, aby jeho skutky neboli odhalené.*²¹ *Ale kto koná pravdu, ide na svetlo, aby bolo vidieť, že svoje skutky koná v Bohu*“ (Jn 3,19-21 SSV), alebo aj podobnosť o rozsievачovi (Mk 4,3nn), kde semenka Božieho slova, zvesť Evanjelia, zapustili korene len tam, kde bola pôda pripravená a dobrá. Pridajme nakoniec ešte slová Ježišovho milovaného Jána: „*Kto pozná Boha, počúva nás. Kto nie je z Boha, ten nás nepočúva*“ (1 Jn 4,6 SSV). Všade tam sa konštatuje fakt, že na prijatie Evanjelia musíme byť najprv pripravení. Ak by sme podstatu tejto prípravy zhrnuli: Najprv si musíme zamilovať dobro prirodzené a krásu prirodzenú – a o tomto je Zákon – a až potom dokážeme oceniť, prijať a zamilovať si dobro nadprirodzené a krásu nesmrteľnú a večnú, Krista-Ženícha.

V príbehu o Popoluške túto prípravu symbolizujú dve veci:

1) Kúzelné oriešky, ktoré sú symbolom Božej predchádzajúcej milosti, ktorou Boh už vopred pohýna a preniká naše srdcia a privádza nás tak k Synovi. Tak, ako v príbehu by Popoluška nikdy neprišla na neokúzlila Princa bez toho, aby mala šaty z orieška, takisto ani my by sme sa nikdy neobrátili k Bohu, keby nás k tomu už vopred nevábila a nedisponovala Božia milosť: „*Aby sa takáto viera mohla vzbudiť, je potrebná predchádzajúca a pomáhajúca Božia milosť a vnútorná pomoc Duchu Svätého, ktorý by pohl srdce a obrátil ho k Bohu, otvoril oči mysle a dal, všetkým pocít šťastia zo súhlasu s pravdou a z viery v pravdu*“ (KKC 153).

2) Výchova otca. Ak by Popoluška bola nejakou „Marfušou“ z Mrázika, drzou, primitívnou, bezohľadnou, ... ťažko by sa zapáčila Princovi. A to ani v šatách z orieška... V tradičnej schéme kresťanskej iniciácie katechumenát predchádza krst a prijatie Božieho Života, Vykúpenia a Daru Duchu vo sviatostiach Eucharistie a birmovania. A v rovnako klasickej schéme duchovného rastu najprv je ono *prvé obrátenie* a po ňom *cesta očisťovania*, ktorá zodpovedá Starému Zákonu a je predhrou, prípravou človeka na kresťanstvo. A až po nej prichádza *druhé obrátenie* a *cesta osvietenia*, na ktorej sa sluha mení na Nevestu a Pán na Ženícha.

Súčasne nám ale otec-horár ukazuje limity Zákona: nedokáže ani tou najlepšou výchovou urobiť z Popolušky princeznú. A ani ju nedokáže uchrániť pred Diablom-Macochou. To dokáže iba Princ.

Preto nás neprekvapuje, že Písmo to isté hovorí o Zákone: „*Človek nie je ospravedlnený zo skutkov podľa zákona, ale iba skrze vieru v Ježiša Krista. Aj my sme uverili v Krista Ježiša, aby sme boli ospravedlnení z viery v Krista, a nie zo skutkov podľa zákona, lebo zo skutkov podľa zákona nebude ospravedlnený nijaký človek*“ (Gal 2,16 SSV). Samotný Zákon a jeho dodržiavanie – aj to by bolo bez už spomenutej Božej milosti pre nás nemožné! – z

nás urobí možno dobrého a zbožného človeka. Stále je ale priepasť medzi „dobrým človekom“ a medzi „zbožstveným synom Boha“! Aj keby sme Zákon vo všetkom naplnili, bez viery a bez Krista stále ostávame vo svete, v tom istom svete, o ktorom Písmo vraví: „*celý svet je v moci Zlého*“ (1 Jn 5,19 SSV). Zákon nás nevie vykúpiť zo sveta, ani zachrániť pred Zlým. To môže iba Princ – Ženích – Kristus!

Ale tak ako v rozprávke Otec-Horár vychoval dobrú a ušľachtilú Popolušku, ktorá okúzli Princa (a Princ ju) a následne jej táto výchova otvorila bránu k tomu stať sa Princeznou; takisto aj v skutočnom svete Zákon je na to, aby nám pomohol objaviť, vyskúšať a zamilovať si dobro a krásu prirodzené – a tak nás predprípraviť na nadprirodzené dobro a krásu a tým je Kristus.